

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 7 - JULI 2014

[nl](#) [fr](#) [en](#)

CEGESOMA MAAKT EXPO IN HET KONINKLIJK PALEIS

Op 22 juli zet het Koninklijk paleis in Brussel de deuren open. Toeristen en passanten kunnen er deze zomer de tentoonstelling 'Albert en Elisabeth. Een film van een koninklijk leven' bezoeken, uitgewerkt door het CEGESOMA. [\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2697\)](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2697)

CURSUS FAMILIEGESCHIEDENIS I.S.M. DAVIDSFONDS ACADEMIE

Dit najaar neemt het CEGESOMA een nieuw initiatief. In samenwerking met Davidsfonds Academie organiseren we een vierdelige (Nederlandstalige) cursus over het schrijven van je eigen familiegeschiedenis. Schrijf snel in! [\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2734\)](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2734)

GECEASUREERDE OORLOGSPERS NU OOK ONLINE RAADPLEEGBAAR

Sinds kort is een verplaatsing naar een leeszaal niet meer nodig om gecensureerde dagbladen uit de Eerste Wereldoorlog te lezen. Deze kranten zijn voortaan raadpleegbaar op de website The Belgian War Press. [\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2705\)](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2705)

EERSTVOLGENDE HISTORIKERDIALOG OP 16 SEPTEMBER IN BRUGGE

Belgische en Duitse geschiedenishandboeken staan centraal op 16 september, tijdens de eerstvolgende Historikerdialoog. Kerstin Schwedes en Kaat Wils zullen in het Brugse Europacollege dialogeren over de voorstelling van de Eerste Wereldoorlog in handboeken. [\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2738\)](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2738)

ARCHIEF IN DE KIJKER: OVERTUIGINGSSTUKKEN EMIEL DE WINTER

Emiel De Winter was secretaris-generaal van Landbouw en Voedselvoorziening tijdens WO II. De diensten die onder zijn bevoegdheid stonden hebben ontzettend veel archief geproduceerd. Ze geven een interessante inkijk in de Belgisch levensmiddelenmarkt in oorlogstijd. [\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2716\)](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=2716)

Albert en Elisabeth. Een film van een koninklijk leven

Tentoonstelling en boek

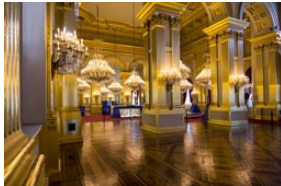
Zoals ieder jaar opent het Koninklijk Paleis in Brussel zijn deuren voor het publiek op dinsdag **22 juli 2014**. Ook dit jaar is het thema "Wetenschap en cultuur op het Paleis".

In dit herdenkingsjaar van de Grote Oorlog, hebben het **Paleis** (www.monarchie.be), de **Kanselarij van de Eerste Minister** (kanselarij.belgium.be/nl) en het **Federaal Wetenschapsbeleid** (www.belspo.be) de organisatie van een tentoonstelling over "**Albert en Elisabeth. Een film van een koninklijk leven**" toevertrouwd aan het **Studiecentrum Oorlog en Maatschappij** (www.cegesoma.be). Het CEGESOMA werkte daarvoor samen met het Koninklijk Filmarchief (www.cinematek.be) en de Koninklijke Vereniging Dynastie en Cultureel Erfgoed.

Historica Petra Gunst (Tekst & Beeld) was verantwoordelijk voor het historisch onderzoek, de scenografie en de vormgeving.

Op basis van een selectie van deels nooit eerder vertoonde filmbeelden wordt een kwarteeuw uit het leven van het koningspaar geschilderd. De bezoeker ontdekt zo een modern koppel dat het contact met de bevolking opzoekt. De technologische vooruitgang biedt de mogelijkheid om, via de film, de koninklijke functie op een vernieuwende manier onder de aandacht te brengen. De Eerste Wereldoorlog vormt uiteraard de hoofdbrok van de tentoonstelling, maar er gaat ook veel aandacht naar de vele reizen van Albert en Elisabeth, naar de buitenlandse staatshoofden die hen bezoeken en zelfs naar beelden uit de privésfeer. Deze tentoonstelling is meteen ook een gelegenheid om het belang van wetenschap en onderzoek te benadrukken en om minder bekende collecties van het federaal erfgoed aan het grote publiek te tonen.

De tentoonstelling zal ook haar neerslag vinden in **catalogi** van de uitgeverij Hannibal (Nederlands) en Mardaga (Frans). De catalogus kan besteld worden bij het CEGESOMA ([Lieve Maes](mailto:Lieve.Maes@cegesoma.be) of 00 32 2 556 92 07) aan de gunstprijs van 20 Euro (plus verzendingskosten) i.pl.v. 24,50 Euro (winkelprijs).

Zoals Koning Filip het in zijn voorwoord benadrukt, is een van de aspecten die zowel in de tentoonstelling als in de catalogus opvallen dat Albert I de eerste Koning der Belgen is die zich niet alléén aan de buitenwereld voorstelt, maar dat sinds het begin doet samen met Koningin Elisabeth.

Via de beelden maar ook dankzij de wetenschappelijke bijdragen van de beste specialisten terzake, geeft dit boek een synthetische kijk op de functionering van de monarchie zowel op het privé- als op het publieke terrein. Uiteenlopende facetten van het leven van van het koninklijk koppel en van de Vorst komen aan bod, zowel in zijn protocolaire functies maar ook als opperbevelhebber van het leger, voorvechter van de wetenschappen en cinefiel.

Dit werk o.l.v. Chantal Kesteloot (CEGESOMA) betekent een nieuwe kijk op de Belgische monarchie en op een van de koppels die de monarchie het best verspeelijken. Het is rijklijk geïllustreerd met uittreksels uit films en met foto's van toen.

Naar goede gewoonte is **Technopolis®**, het Vlaamse doe-centrum voor wetenschap en technologie (www.technopolis.be), ook dit jaar van de partij. De interactieve thematentoonstelling "**Briljante Belgische breinen**", die het dit jaar creëerde, vertelt het verhaal van een aantal opmerkelijke Belgische wetenschappers, alsook van de stuwende rol van Koning Albert I in de promotie en het stimuleren van het wetenschappelijk onderzoek. De bezoeker maakt er op een originele en verrassende manier kennis met het werk van tien invloedrijke Belgische wetenschappers.

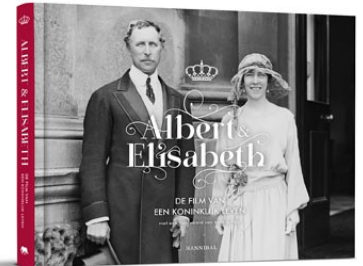

Praktisch :

Koninklijk Paleis, Paleizenplein, Brussel

Van 22 juli tot 7 september 2014, van 10h30 tot 16h30 (laatste inkommoment)

Gesloten op maandag - Gratis toegang

Schrijf uw eigen familiegeschiedenis

Een praktijkcursus i.s.m. Davidsfonds Academie

Dit najaar neemt het CEGESOMA een nieuw initiatief. In samenwerking met Davidsfonds Academie organiseren we een vierdelige (Nederlandstalige) cursus over het schrijven van je eigen familiegeschiedenis. Inschrijven kan nog, maar wees er snel bij!

Waarom emigreerde uw grootoom naar de VS? Wat vertellen kadastragegevens over de welstand van uw voorouders? Wat maakte uw familie mee tijdens de Eerste en de Tweede Wereldoorlog? Of hoe verging het uw familie in Congo? Benieuwd hoe u al die informatie kunt achterhalen? Deze cursus is bedoeld voor iedereen die zich wil verdiepen in de geschiedenis van zijn familie.

Verschillende experts helpen u door middel van voorbeelden en oefeningen op weg om uw eigen familiegeschiedenis te onderzoeken. En dat gaat veel verder dan stamboomonderzoek. U leert de resultaten van uw onderzoek in een tekst gieten waarin de persoonlijke verhalen kaderen in de bredere geschiedenis van de 19de en 20ste eeuw. Voorkennis is niet vereist.

Als extraatje krijgen de deelnemers een rondleiding in de archieven van het CEGESOMA en van de Directie-Generaal Oorlogsslachtoffers, aansluitend op de les van do. 13 nov. (tot 16.30 uur).

De cursusdata zijn do. 9 en 16 okt., 13 en 20 nov., telkens van 14.00 tot 16.00 uur. De cursus vindt plaats in de conferentiezaal van het CEGESOMA.

Meer info en inschrijvingen: [Davidsfonds](#).

[Karel Strobbe](#)

2 / 7 / 2014

◀ [Terug](#) ▶

Persbericht

Gecensureerde kranten uit de Eerste Wereldoorlog op het internet

Vanaf 12 juni 2014 is een verplaatsing naar een leeszaal niet langer nodig om gecensureerde dagbladen uit de Eerste Wereldoorlog te lezen. Deze kranten zijn raadpleegbaar op de website [The Belgian War Press](http://www.thebelgianwarpress.be), waar eerder al de clandestiene pers uit beide wereldoorlogen werd gepubliceerd. Deze publicatie op het internet, een initiatief van het CEGESOMA (Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij) maakt tevens nieuwe zoekmethodes mogelijk.

De Duitsers voerden in 1914 een systeem in van perscensuur. Toch bleven kranten verder verschijnen. Ondanks de censuur zijn deze kranten een interessante informatiebron over de Eerste Wereldoorlog. Er komen heel uiteenlopende thema's aan bod, bv over het dagelijks leven, het nijpende voedseltekort of de monetaire chaos. De gecensureerde pers toont eveneens hoe de oorlog aan de bevolking werd voorgesteld.

Het federale digitaliseringsproject

De digitalisering van de gecensureerde pers uit de Eerste Wereldoorlog, waarvoor het CEGESOMA nauw samenwerkte met de Koninklijke Bibliotheek (KBR) werd gefinancierd door het Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO). CEGESOMA en KBR hebben zelf belangrijke krantencollecties uit de Eerste Wereldoorlog, maar om een zo ruim mogelijk aantal titels te kunnen aanbieden werd samengewerkt met andere bewaar- en erfgoedinstellingen. De meerwaarde is niet alleen de online-raadpleegbaarheid, maar ook het virtueel samenbrengen van papieren collecties verspreid over verschillende instellingen.

OCR

Een derde troef zijn de verbeterde zoekmogelijkheden. De lezer kan de kranten dag na dag doorbladeren, de klassieke manier om een krant te lezen. De digitale bestanden werden bewerkt met OCR-software zodat het hele bestand doorzoekbaar is met een bepaald woord. Zo is het bijvoorbeeld heel gemakkelijk om gebeurtenissen in een bepaald dorp of stad tijdens de Grote Oorlog snel terug te vinden.

The Belgian War Press

De gedigitaliseerde bestanden kunnen geraadpleegd worden op de website [The Belgian War Press](http://www.thebelgianwarpress.be), waar eerder al de clandestiene pers werd gepubliceerd. Deze website is niet alleen een tool voor ontsluiting en raadpleging, maar geeft tevens contextinformatie over de gecensureerde pers tijdens de Eerste Wereldoorlog. Het is immers de bedoeling van het CEGESOMA om deze unieke collectie bekend te maken bij het grote publiek en niet alleen bij gespecialiseerde onderzoekers. Het succes van de met medewerking van het CEGESOMA uitgegeven Oorlogskranten/ Journaux de Guerre toont aan dat er bij het publiek een grote vraag is naar informatie over de Eerste Wereldoorlog.

[Dirk Luyten](#)

11 / 6 / 2014

Voorpagina van het gecensureerde dagblad "Het Vlaamsche Nieuws", op 5 Maart 1918. (Cegesoma, collectie "The Belgian War Press")

Examining Belgian Schoolbooks on WW I

Eerstvolgende Historikerdialoog op 16 september in Brugge

De volgende Historikerdialoog vindt plaats op **dinsdag 16 september 2014** in het Europacollege te Brugge. De Duitse (kunst)historica **Kerstin Schwedes** dialogueert dan met de Leuvense specialiste cultuurgeschiedenis **Kaat Wils** over de overdracht van kennis over het oorlogsverleden in schoolboeken. Dit wordt internationale dialoog op zijn best.

Schoolboeken spelen een belangrijke rol als bemiddelaar van kennis. Ze zijn een soort schakel tussen geschiedschrijving en het collectieve geheugen. Ze claimen objectieve waarheden over het verleden te verkondigen, maar moeten tegelijk een verhaal overbrengen dat aansluit bij een collectief geheugen zonder de officieel aanvaarde visie op het verleden te miskennen.

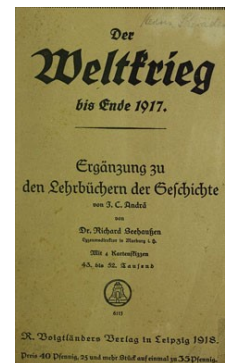
In haar bijdrage zal Kerstin Schwedes vertrekken vanuit enkele passages uit geschiedenishandboeken, die ze zal analyseren en vergelijken. Wat wordt er verteld, hoe wordt het verteld en wat wordt er verborgen gehouden? Hoe presenteren Belgische en Duitse handboeken uit verschillende periodes de Eerste Wereldoorlog? Ook de voorstelling van WO I in andere landen komt aan bod. Schwedes' lezing zal eindigen met de voorstelling van een project van het Georg Eckert Institute, dat tot doel heeft verschillende nationale geschiedenisverhalen te identificeren en te illustreren, en aldus het historisch bewustzijn te bevorderen.

Deze activiteit vindt plaats in zaal E van het Europacollege te Brugge (Dijver 11, 8000 Brugge) en begint om **17 u.** De toegang is gratis, maar aanmelden via de website van de [Historikerdialoog](#) is een must.

[Ambar Geerts Zapien](#)

2 / 7 / 2014

◀ [Terug](#) ▶

Titelblad van een Duits geschiedenisboek over de Eerste Wereldoorlog, uitgegeven in 1918 te Leipzig. (Beeld: GEI Digital)

Eten tijdens de bezetting - Overtuigingsstukken Emiel De Winter geïnventariseerd

Het CEGESOMA bewaart onder het archiefnummer AA 1314 een aanzienlijk fonds overtuigingstukken die deel uitmaken van de rechtszaken die verband houden met individuele gevallen van collaboratie met de bezettende overheid 1940-1944. Deze overtuigingstukken zijn samengesteld uit in beslag genomen documenten door het Auditoraat-generaal in 1944 en 1945. Een onderdeel van het fonds, 57 dozen, is afkomstig van diverse diensten die tijdens de oorlog onder de bevoegdheid stonden van Emiel De Winter, Secretaris-generaal van Landbouw en Voedselvoorziening.

Dit archief documenteert het beleid van de Secretaris-generaal als hoogste verantwoordelijke voor landbouw en voedselvoorziening in bezet België. Wij onderscheiden enkele beleidsassen.

De verhouding met de bezettende overheid, meer in het bijzonder met de *Militärverwaltungschef* voor België en Noord-Frankrijk, is een essentieel deel. De briefwisseling handelt over de opeisingen van levensmiddelen (groenten, fruit, dranken, vlees,vis, conserven,...) bestemd voor de Wehrmacht. Ook de regeling van de uit-en invoer van deze producten is een belangrijk thema.

Een tweede belangrijke as is het organisatorisch aspect. Interne nota's, notulen van vergaderingen, voorbereidende teksten voor nieuwe verordeningen of aanpassingen van bestaande wetten en richtlijnen, de oprichting van nieuwe structuren en organen zoals het Commissariaat voor Prijzen en Lonen of de Corporaties zoals het Nationale Landbouw-en Voedingscorporatie zijn aanwezig. Tevens wordt hiervoor correspondentie gevoerd met andere departementen waaronder Binnenlandse Zaken, Economische Zaken en Financiën.

Een derde en omvangrijk luik is de verhouding met de producenten, hoofdzakelijk de groente-en fruitverwerkende industrie. Veelvuldige documenten handelen over de verplichte hoeveelheid te produceren goederen zoals confituur, vlees in blik of bier. Hetzelfde geldt voor de aanvoer, de levering en de verdeling van groenten en fruit in de erkende provinciale leveringsplaatsen. Eveneens in dit luik horen de protestbrieven met betrekking tot de noodzakelijke basisproducten minder zwaar te rantsoeneren. Talrijk zijn de staten, tabellen, documenten die het volledig productieproces in cijfers weergeven. De afdelingen Studiedienst en Statistiek van het secretariaat-generaal zijn hier de grote producenten.

De gezagsverhouding tussen provinciegouverneur, arrondissementscommissaris en burgemeester is, door het opleggen van richtlijnen, duidelijk zichtbaar in talrijke documenten. Wij hebben het hier over de administratieve procedure, de marktordening, de verplichte arbeid, de organisatie van de ravitaillering-en rantsoeneringsdiensten. Ook de beheersovereenkomst met het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet (kredietverlening aan de landbouwers) maakt deel uit van het archief.

De 57 dozen van het bestand AA 1314 – De Winter Emiel bevatten 377 nummers. U vindt de inventaris [hier](#).

Christian Vanneste

30 / 6 / 2014

◀ [Terug](#) ▶

Emiel De Winter bezoekt de tentoonstelling n.a.v. drie jaar Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie (NLVC) in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel, 3 september 1943. (Foto Cegesoma, nr 31318)